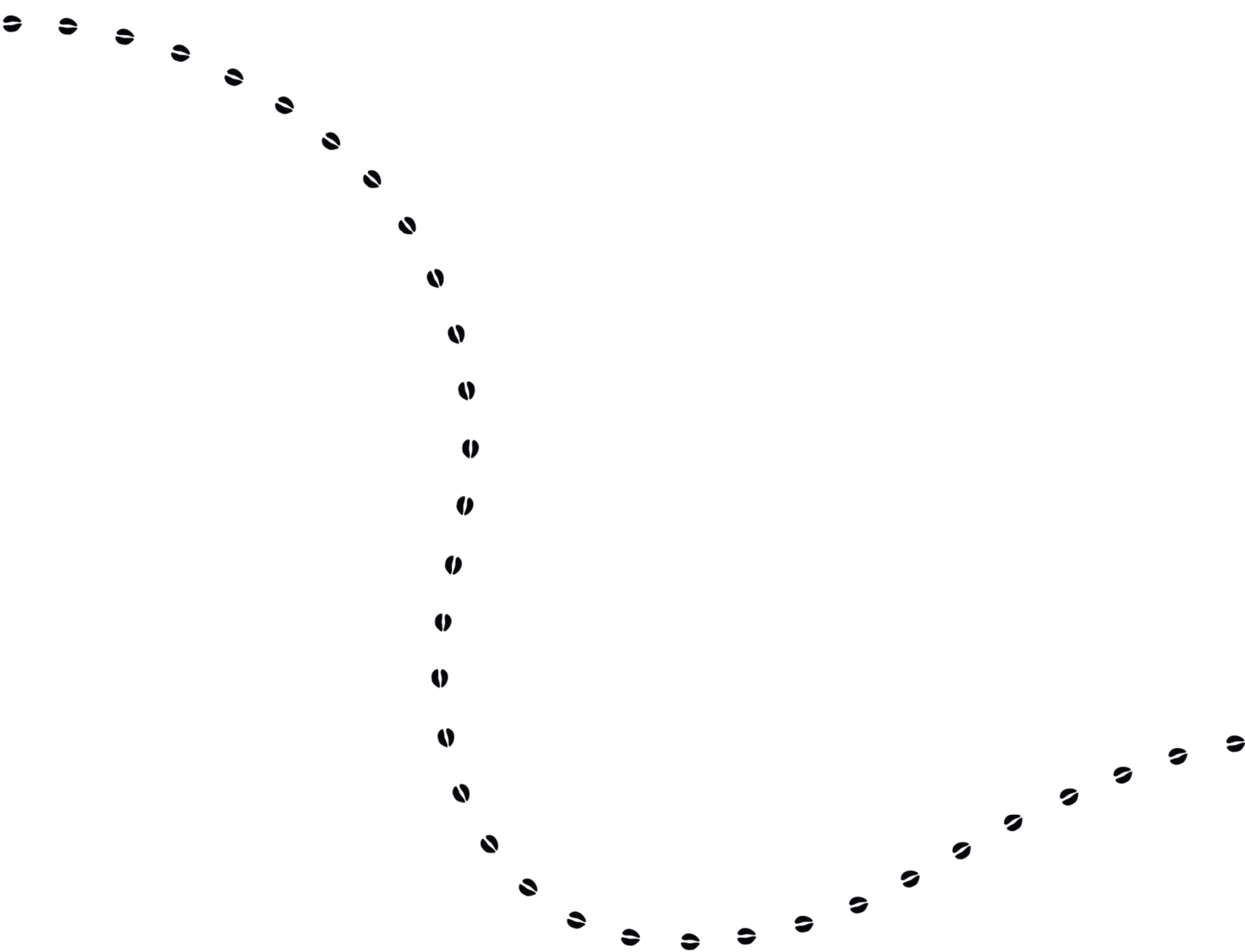

Psykiatripolitik

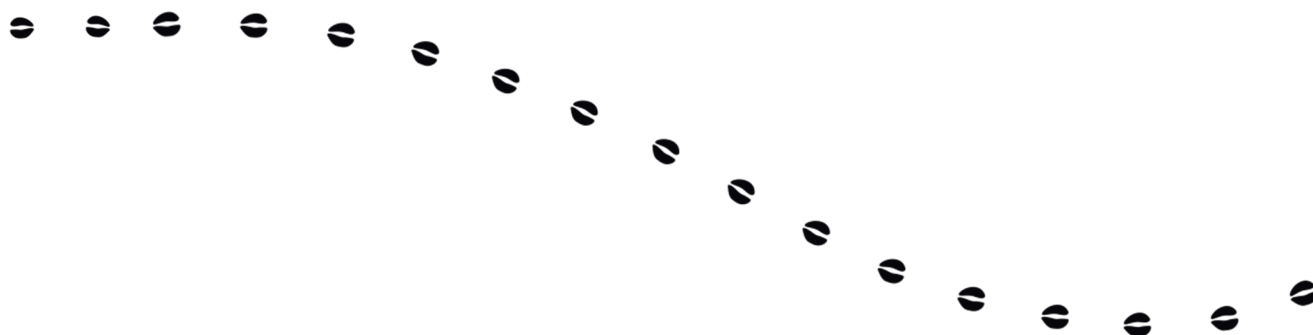

Psykiatripolitik for Norddjurs Kommune

2020

INDHOLD

Forord	4
Menneskesyn og målgruppe	6
Kerneverdier	8
Hovedemner	11
Identitet, relationer og beskæftigelse	12
Helhed og sammenhæng	14
Samarbejde med pårørende, netværk og civilsamfund	18
At komme sig/ opnå et meningsfuldt liv	20
Fra ramme og retning til virkelighed	21

FORORD

Det er Norddjurs Kommunes mål, at psykiatripolitikken skal bidrage til, at alle borgere kan leve et aktivt, trygt og ligeværdigt liv, selvom de i en kort eller længere periode har en sindslidelse. Politikken skal sikre, at borgere med en sindslidelse får den nødvendige indsats og støtte til, at de kan komme sig eller få et godt liv med sindslidelsen. Målet er, at den enkelte borger opnår et så selvstændigt og meningsfuldt liv som muligt. I den forbindelse har psykiatripolitikken et særligt fokus på at fremme borgerens sundhed, adgang til sociale fællesskaber og beskæftigelse samt på at sikre sammenhæng i indsatsen for og med borgeren.

Yderligere vil Norddjurs Kommune udbrede viden om, hvad det vil sige at leve med en sindslidelse. Viden fremmer forståelse og kan fjerne de fordomme, som bidrager til, at borgere med en sindslidelse ekskluderes fra det sociale fællesskab.

Visionen for Norddjurs Kommunes psykiatripolitik er, at:

- støtte borgerne i at komme sig eller få et godt liv med en sindslidelse
- alle er inkluderet i samfundslivet
- borgere med en sindslidelse indgår i sociale relationer og har tilhørsforhold til andre
- borgere med en sindslidelse lever et hverdagsliv med et meningsfuldt indhold
- der sker en tidlig opsporing af borgere med en sindslidelse
- der er en sammenhængende indsats
- skabe større lighed i sundhed.

”Størst af alt er kærligheden. Husk, at det kan ske for dig selv!”

Borger, socialpsykiatrien

Om psykiatripolitikken

Psykiatripolitikken giver rammer og retning for nuværende og fremtidige tilbud på psykiatriområdet samt for samarbejdet internt og eksternt.

Psykiatripolitikken er en delpolitik, som bygger på Norddjurs Kommunes socialpolitiske tilgang og skal have sammenhæng til øvrige politikker på voksenområdet, herunder:

- sundhedspolitikken
- socialpolitikken
- handicappolitikken
- ældrepolitikken
- pårørendepolitikken.

Samarbejde om psykiatripolitikken

Psykiatripolitikken er udarbejdet i samarbejde med borgere, pårørende, medarbejdere og andre aktører på psykiatriområdet.

I processen har det været et centralt ønske at møde borgerne dér, hvor de er. De er eksperterne i eget liv, og det er dem, der ved, hvad der er vigtigt at få med i udviklingen af psykiatriområdet fremover.

En stor tak til alle de borgere, pårørende, frivillige og medarbejdere, der har bidraget til denne politik.

Politikken er illustreret af Susie Kamper Thomsen, som er borger i socialpsykiatrien.

MENNESKESYN

I Norddjurs Kommune er alle borgere selvstændige og unikke individer, som har deres egen livshistorie, vaner og behov. Vores grundlæggende tilgang er, at det enkelte menneske i videst mulig udstrækning ønsker at kunne klare sig selv og tage ansvar for eget liv. Samtidig anerkendes det, at mennesker har forskellige vilkår og forudsætninger, ligesom alle mennesker kan havne i en situation, hvor de har behov for andres støtte til at genfinde fodfæstet.

I Norddjurs Kommune tror vi på, at alle mennesker har brug for at *være noget for nogen* og for at kunne bidrage til fællesskabet. Oplevelsen af, at der er brug for én, er afgørende for identiteten og for livskvaliteten.

Hvad betyder det for psykiatripolitikken?

Borgeren anerkendes som et individ og som medborger i samfundet.

Dette gør vi blandt andet ved at lytte til de oplevelser, erfaringer og livsdrømme, som borgeren bærer rundt på, og ved at anvende denne viden i tilrettelæggelsen af individuelle indsatser.

Norrdjurs Kommune understøtter, at borgere med sindslidelse har relationer til familie, venner og andre i deres omgivelser. Sammen skaber vi rammerne for, at borgeren lever et hverdagsliv med et meningsfuldt indhold.

Desuden skal kommunen understøtte, at borgerne i så høj grad som muligt kan klare sig selv og tage ansvar for eget liv.

MÅLGRUPPE

Målgruppen for psykiatripolitikken er:

- Voksne borgere med begyndende psykiske problemer eller symptomer
- Borgere med diagnosticeret sindslidelse
- Pårørende til borgere med sindslidelse (se også Norddjurs Kommunes pårørendepolitik)
- Medarbejdere, virksomheder, foreninger og det øvrige civilsamfund i Norddjurs Kommune.

Norddjurs Kommunes psykiatripolitik spænder bredt og rummer mange aspekter af det at have en psykisk sårbarhed eller sindslidelse. Det gælder både tidlig opsporing og forebyggende indsatser for borgere med begyndende symptomer samt målrettede indsatser for borgere med alvorlig sindslidelse.

Psykiatripolitikken dækker voksenområdet (18+).

I Norddjurs Kommune er der opmærksomhed på, at det ikke kun er voksne mennesker, der rammes af psykisk lidelse. Hertil kommer, at svære belastninger i barndommen indebærer en øget risiko for psykisk lidelse i voksenalderen.

Derfor er det vigtigt med en tidlig og forebyggende indsats i forhold til børn og unge i udsatte positioner. Denne indsats er omfattet af Norddjurs Kommunes *politik for børn og unge i udsatte positioner*, som udarbejdes i 2. halvår 2020.

KERNEVÆRDIER

Psykiatripolitikken i Norddjurs Kommune bygger på fem kerneværdier.

DET HELE MENNESKE

Borgeren skal mødes som et menneske og ikke som et "problem" eller en diagnose.

Selvom diagnosen kan være et vigtigt pejlemærke, skal der i højere grad fokuseres på borgerens konkrete udfordringer, ressourcer, håb og drømme for fremtiden. Det er væsentligt, at der ikke kun er fokus på borgeren selv, men også på de omgivelser, som borgeren indgår i.

At der tages udgangspunkt i det hele menneske er afgørende for, at borgeren tilbydes den rette støtte. Samtidig er oplevelsen af at blive hørt, set og anerkendt for den, man er, afgørende for, om den enkelte ønsker at indgå i samarbejde med kommunen eller andre, der ønsker at hjælpe.

Derfor skal borgerne mødes med lydhørhed og et oprigtigt ønske om at forstå, hvem de er, hvad de ønsker for fremtiden, og hvad der skal til for, at de kommer godt videre i deres liv – med eller uden psykisk sygdom.

TID OG RUM

Det kan tage mange år at komme sig eller opnå et godt liv med en sindslidelse. Borgeren skal sikres tid og rum til at arbejde med sig selv i et tempo, som er tilpasset den enkelte.

Samtidig er det vigtigt, at der hele tiden arbejdes hen imod en bedring af borgerens situation. Det er borgeren selv, der skal gøre arbejdet, men sommetider kræver næste skridt, at der er nogen, som står fast og viser vej.

Pårørende, netværk og medarbejdere er med til at skabe og opretholde et trygt rum for udvikling.

"Det er vigtigt at huske, at når man er psykisk syg, så har man gode dage, hvor man kan det hele, og så har man dårlige dage, hvor man skal have hjælp til alt. Det er vigtigt, at der er fleksibilitet i støtten".

Borger i socialpsykiatrien

ANSVAR

I Norddjurs Kommune er der fokus på recovery¹. Borgeren er selv en aktiv del af indsatsen og bærer selv et ansvar for eget liv og bedring.

Borgerne har dog forskellige vilkår og forudsætninger for at tage ansvar. Derfor er det vigtigt, at hvert forløb tilrettelægges individuelt og med fokus på, at den enkelte borgers ressourcer mobiliseres og handleevnen styrkes.

Norddjurs Kommune tager ansvar for at skabe rammerne og samarbejde med pårørende, netværk og andre om at understøtte borgerens positive udvikling.

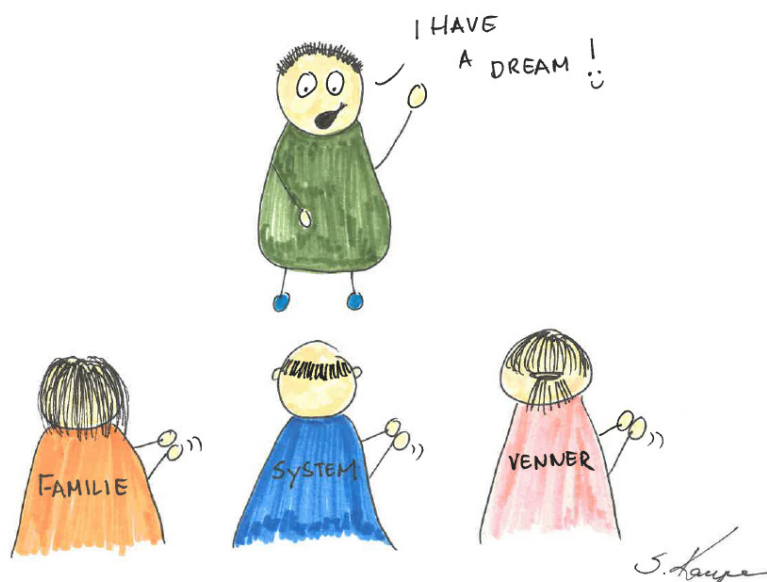
¹For mere om recovery, se side xx

HÅB OG MOD

For at komme sig eller opnå et godt liv med en sindslidelse er det vigtigt at turde håbe og have drømme for fremtiden. Borgeren skal fastholde håbet og troen på, at det er muligt at komme sig og opnå et meningsfuldt liv.

Håb for fremtiden motiverer og mobiliserer kræfter og mod til at handle.

Pårørende, netværk og medarbejdere kan bidrage til at fremme og opretholde håbet hos borgeren.

VIDEN

For den borger, der er ramt af sindslidelse, er det ofte forbundet med skam, smerte og håbløshed.

Risikoen for at blive set som sin sindslidelse og frygten for omgivelsernes afstandtagen betyder ofte, at der ikke bliver talt åbent om sindslidelsen, og at borgeren afholder sig fra at tage del i det sociale fællesskab. Det har betydning for borgerens livskvalitet og mulighed for at komme sig.

Norddjurs Kommune har fokus på at udbrede viden om sindslidelse, og hvad det vil sige at leve med en sindslidelse. Viden medvirker til at gøre op med de fordomme, som eksisterer om sindslidende i samfundet.

J. Kamp

HOVEDEMNER FOR PSYKIATRIPOLITIKKEN

Psykiatripolitikken i Norddjurs Kommune er inddelt i fire hovedemner, som afspejler politikens særlige fokusområder.

Disse er:

IDENTITET, RELATIONER OG
BESKÆFTIGELSE

HELHED OG SAMMENHÆNG

SAMARBEJDET MED
PÅRØRENDE, NETVÆRK OG
ØVRIGE CIVILSAMFUND

AT KOMME SIG // OPNÅ ET
LIV MED STØRRE
LIVSKVALITET

På de følgende sider uddybes de enkelte hovedemner.

IDENTITET, RELATIONER OG BESKÆFTIGELSE

Det er vigtigt for processen med at komme sig, at borgeren finder ind til en identitet, der er andet og mere end sindslidelsen.

At være noget for andre er en væsentlig del af et menneskes identitet og følelse af værd. Støttende relationer og tilhørsforhold til andre kan understøtte borgerens bedring og kan være med til at fastholde borgeren i en positiv udvikling. Derfor er det vigtigt, at borgeren har mulighed for at skabe og fastholde sociale relationer både i og uden for de kommunale tilbud.

For at komme sig er det også vigtigt, at borgeren har noget meningsfuldt at give sig til. Det kan være ordinær beskæftigelse, uddannelse, frivilligt arbejde eller noget helt fjerde, som giver hverdagen indhold og værdi.

Derfor har psykiatripolitikken fokus på, at:

- skabe rammer for, at den enkelte borger kan leve et hverdagsliv med et indhold, som er meningsfuldt for borgeren.
- støtte borgeren i at indgå i og bidrage til sociale fællesskaber, herunder skabe og fastholde relationer til pårørende og øvrige netværk
- styrke borgerens mulighed for uddannelse og beskæftigelse, bl.a. gennem et tæt samarbejde mellem socialområdet, arbejdsmarkedsafdelingen samt lokale uddannelsesinstitutioner og virksomheder

*”Det betyder **alt** at være del af et fællesskab”.*

Borger, socialpsykiatrien

”Det er vigtigt, at aktiviteter, der inddrager borgerne i sociale fællesskaber uden for de kommunale tilbud, prioriteres”

Medarbejder, socialpsykiatrien

”Aktivitets- og samværstilbud giver:

- *Noget at stå op til*
- *Nogle ligesindede at tale med*
- *Træning af sociale færdigheder*
- *Plads til forskellighed*
- *Mulighed for at udfolde sig kreativt ”*

Borgere, socialpsykiatrien

”Vi oplever, at det at være i beskæftigelse giver noget struktur og selvværd. Det giver borgerne en følelse af, at de er noget værd. At de har nogle kompetencer at bidrage med. En chef, der er glad for, at de kommer og nogle tætte kolleger, der bekymrer sig om dem. Det giver borgerne tryghed og selvværd, når de også oplever, at de kan bruges til noget.”

Medarbejder, arbejdsmarkedsafdelingen

HELHED OG SAMMENHÆNG

Borgere med sindslidelse har ofte kontakt med flere dele af det offentlige system. Der kan være behov for misbrugsbehandling, sundhedsfaglige indsatser, psykiatrisk behandling eller andet. Det betyder, at der er mange kontaktflader, som borgeren skal forholde sig til, og der kan opstå uklarhed om, hvem der har ansvaret. Her er koordination og samarbejde på tværs helt centralt.

Psykiatripolitikken har fokus på, at borgeren tilbydes en sammenhængende og helhedsorienteret indsats, der tager hånd om borgerens samlede situation. Herunder er det vigtigt, at der sker hurtig udredning af borgerens behov for støtte.

De involverede parter indgår i samarbejde om at tilrettelægge og koordinere indsatsen med udgangspunkt i borgerens konkrete situation, ønsker og behov. Det er afgørende, at borgeren inddrages og er med til at sætte målene for indsatsen.

I arbejdet med at skabe helhed og sammenhæng er der blandt andet fokus på:

- at tale med og inddrage borger i planlægningen af indsatser og opsætning af mål med indsatsen
- forebyggelse og tidlig opsporing i forhold til borgere med begyndende psykiske problemer eller symptomer
- sammenhæng i borgerens overgang til voksenområdet
- en integreret indsats for borgere med dobbelt-diagnose (sindslidelse og misbrug)
- borgerens samlede sundheds- og helbredstilstand
- et stærkt samarbejde på tværs af forvaltningsområder, herunder socialområdet og sundheds- og omsorgsområdet, samt socialområdet og arbejdsmarkedsafdelingen
- Et stærkt samarbejde med praksislæger og behandlingspsykiatrien, bl.a. i forbindelse med borgers ind- og udskrivning fra psykiatrisk afdeling.

”Det giver mig tryghed at vide, hvad der skal ske og hvornår”

Borger, socialpsykiatrien

”Det giver tryghed at blive mødt af én, jeg kender”

”Det giver tryghed , når jeg bliver lyttet til - og når du ser mig i øjnene, når vi taler sammen”

Borgere, socialpsykiatrien

”Hvis vi skal lykkes i indsatsen, er det vigtigt, at det bliver, når borgeren har lyst og ikke, når det passer ind i mit skema. Det forsøger vi at tilgodese så vidt, det overhovedet er muligt.”

Medarbejder, botilbud

”Vi opnår de bedste resultater, når forvaltninger samarbejder, og vi også har en tæt dialog med lokalpsykiatrien og Rusmiddelcenteret (...) Jo bedre kemi mellem de instanser, der skal samarbejde, jo mere professionelle kan vi være over for borgerne—og jo bedre når vi ud til borgerne.”

Medarbejder, arbejdsmarkedsafdelingen

”Det gode forløb kendetegner sig ved, at vi har gensidig respekt for hinandens faglighed og byder ind med det, vi hver især kan bidrage med i den fælles opgaveløsning. Vi taler sammen og med borgeren om, hvad der vil være godt for borgeren - frem for at forsøge at bestemme over hinanden”.

Socialrådgiver, socialområdet

OVERGANGEN FRA BARN TIL VOKSEN

Når en borger fylder 18 år, sker der mange ændringer: Rammerne og medarbejderne omkring borgeren skifter. Der skal tages stilling til forsørgelsesgrundlag og hvilken form for støtte, der skal træde i stedet for den støtte, borgeren har modtaget på børneområdet. Forældre går fra at have forældremyndigheden til at blive pårørende, der inddrages i borgerens indsats i det omfang, borgeren ønsker det.

Mange unge og deres familier kan blive frustrerede og utrygge i processen. Derfor har psykiatripolitikken fokus på at skabe sammenhæng og tryghed i overgangen til voksenområdet.

Det skal sikres, at:

- der på et tidligt tidspunkt lægges en plan for den unges overgang til voksenlivet
- der sikres information og vejledning til den unge og familien, så alle er klar over, hvad der skal ske og hvornår
- der samarbejdes tæt med borgerens private og professionelle netværk både før, under og efter overgangen til voksenområdet.

DET HELE MENNESKE

SAMARBEJDE MED PÅRØRENDE, NETVÆRK OG CIVILSAMFUND

For Norddjurs Kommune er de pårørende og netværket vigtige samarbejdspartnere, som kan være med til at motivere og støtte op om borgerens udvikling. De pårørende og netværket spiller desuden en afgørende rolle i forhold til at fastholde borgeren i en positiv livsbane, når kommunens indsats mindskes eller ophører i takt med borgerens bedring.

Psykatripolitikken har fokus på, at de pårørende og netværket skal have mulighed for at tage del i borgerens liv og hverdag i det omfang, borgeren ønsker det.

Samtidig er det vigtigt, at de pårørende og netværket ikke påtager sig mere ansvar, end de magter.

Norddjurs Kommunes tilgang i samarbejdet med de pårørende er nærmere beskrevet i Norddjurs Kommunes [pårørendepolitik](#).

Et tæt samarbejde med civilsamfundet har også stor værdi. Frivillige kan skabe et særligt rum for borgerne, som de ikke kan få andre steder.

For borgerne giver det en særlig værdi at være sammen med nogen, der har valgt at bruge deres tid sammen med dem.

Derfor har psykiatripolitikken fokus på at styrke samarbejdet med de enkelte frivillige og foreninger, uden at de derved overtager de opgaver, som er kommunens ansvar.

”Det bliver hurtigt sådan, at personalet ved alting om borgerne, fordi vi er omkring dem hele tiden. Der kunne jeg godt tænke, at det kunne være godt for borgerne at komme ud og opleve nogle ting uden personale. At have nogen, der kom, som bare skulle være omkring dem og ikke forholde sig til alle andre. Vi forsøger også at give beboerne en til en tid, men det kunne måske være noget andet, hvis det ikke var personale”

Medarbejder i botilbud

”For borgerne er det anderledes at få besøg af en frivillig, der har lyst til at komme på besøg, end af en bostøtte, som får betaling for det. Der er mange borgere med psykisk lidelse, der brændende ønsker sig en besøgsven.”

Socialrådgiver, socialområdet

”Selvom det kan være udfordrende, er et af hovedformålene med vores arbejde, at vi på alle måder skal søge at styrke borgernes adgang til sociale fællesskaber. I den forbindelse kunne det være godt, hvis der kom mere fokus på [inddragelse af] frivillige.”

Medarbejder, socialpsykiatrien

”Frivillige kræfter er en uvurderlig støtte for de pårørende. Det er vigtigt, at kommunen understøtter de mennesker og foreninger, som leverer en frivillig indsats på psykiatriområdet”.

Pårørende

”Vi skal have fokus på, at borgeren tilegner sig redskaber og muligheder for at vedligeholde den udvikling, vi får hjulpet dem i gang med. Det handler i høj grad om at samle et netværk om borgeren.

Medarbejder, sundheds- og omsorgsområdet

AT KOMME SIG // OPNÅ ET MENINGSFULDT LIV

Formålet med den samlede indsats på psykiatriområdet er, at borgerne kommer sig og opnår et meningsfuldt liv.

At komme sig er en proces, hvis indhold og tempo er tilpasset den enkeltes situation, og hvor målet er forskelligt fra person til person. For nogle borgere vil målet være at komme sig helt, mens det for andre handler om at opnå et godt liv med sindslidelse.

Håbet om og troen på, at man kan komme sig, eller lære at håndtere sin sindslidelse bedst muligt, er afgørende for borgerens udvikling.

Norddjurs Kommune har fokus på at udvikle en praksis, der understøtter den enkelte borgers recovery-proces og så vidt muligt undgår at fastholde mennesker i afhængighed af professionelle støttesystemer.

I recovery-processen er der fokus på:

Forbundethed til andre mennesker, som opnås ved at indgå i sociale relationer og fællesskaber

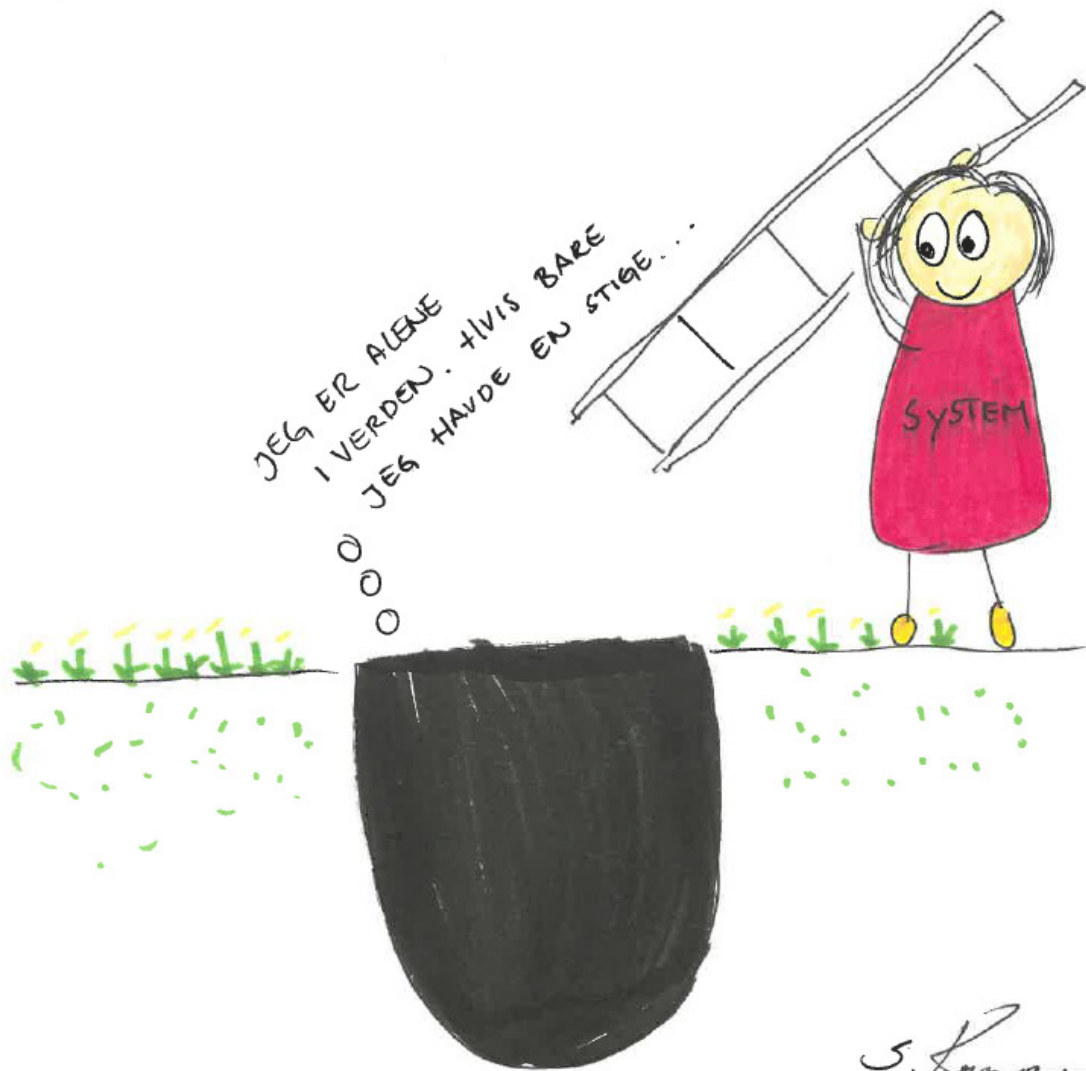
Håb og fremtidsoptimisme, som indebærer tro på muligheden for at komme sig, motivation for forandring, fejring af succesoplevelser samt relationer, som giver håb

Identitet, som handler om at (gen)opbygge og redefinere en positiv identitet og overvinde stigmatisering

Mening, som handler om at (gen)finde meningen med livet og opnå et meningsfuldt liv

Empowerment, som handler om at genvinde magten og kontrollen over eget liv, med afsæt i egne ressourcer og støtte fra ligestillede

”For cirka 15 år siden sad jeg i mit eget ’fængsel’ i min lejlighed og kom næsten ikke ud. Jeg havde accepteret, at sådan blev det nok resten af livet, men så fik jeg en kontaktperson og begyndte i aktivitetscenteret Stoppestedet i Allingåbro og senere No. 17 i Auning. Det har betydet, at jeg er blevet mere udadvendt og kommer meget mere ud. Jeg kan føre samtaler med andre uden at gå i stå. Alt i alt et mere værdigt liv.”

S. Kampen

FRA RAMME OG RETNING TIL VIRKELIGHED

I de kommende år skal Norddjurs Kommunes psykiatripolitik omsættes til hverdag og konkrete handlinger. Dette ansvar skal først og fremmest løftes af kommunens medarbejdere og ledere, men også af borgerne og virksomhederne. Skal vi lykkes med at finde de bedste løsninger på psykiatriområdet, har vi alle i Norddjurs et fælles ansvar.

Med psykiatripolitikken sættes fokus på, at medarbejderne skal støtte det enkelte menneske i at komme sig eller få et godt liv med sin sindslidelse. Det betyder, at man ser det enkelte unikke menneske med dets individuelle livshistorie og drømme. Vi har tillid til, at medarbejderne har kompetencerne til at finde det bedst mulige tilbud i samarbejde med borgeren. Borgerens og netværkets ressourcer skal hele tiden synliggøres og anvendes.

Medarbejdere skal være i dialog med borgeren. På denne måde sikres, at borgeren og medarbejderen får en fælles forståelse for, hvordan borgere med en sindslidelse lever et godt hverdagsliv med et meningsfuldt indhold. Det betyder, at medarbejderne får mulighed for at tænke ud af boksen for at finde de gode løsninger, når det kræves. Det kan også betyde, at borgeren ikke nødvendigvis vil modtage det, der bliver efterspurgt i starten, men dét, der reelt er brug for, og som kommunen kan hjælpe med.

Psykiatriområdet udvikles hele tiden. Der stilles krav til, at vi tænker nyt og anderledes. For at skabe de gode tilbud til borgerne, skal kommunen aktivt samarbejde med civilsamfundet, frivillige organisationer og private virksomheder og gøre brug af deres ressourcer. Det er nemlig et vigtigt element i at komme sig, at borgere med en sindslidelse indgår i sociale relationer og har et tilhørsforhold til andre. Derfor skal vi samarbejde med henblik på at inkludere borgere med en sindslidelse i samfundet.

Som kommune skal vi planlægge, afprøve og evaluere nye tiltag og metoder, som kan bidrage til at forbedre og udvikle vores tilbud. Vi har som mål at skabe sammenhæng og koordinering mellem tilbud og borgerne – såvel internt i kommunen som med hospitaler og almen praksis. I dette samarbejde har vi også fokus på at skabe større lighed i sundhed.

